

National arbejdsgruppe

Hvordan arbejder de
forskellige UC'er med
professionalisering af
studiegrupper i
Læreruddannelsen?

Indhold

Baggrund:	2
Prøvehandling i VIA - Professionalisering af studiegrupper	4
Prøvehandling i UCN – Professionalisering af studiegrupper	9
Prøvehandling i UCSyd – Professionalisering af studiegrupper.....	12
Prøvehandling i PHA – Professionalisering af studiegrupper	15
Prøvehandling i UCL – Professionalisering af studiegrupper.....	20
Prøvehandling i KP – Professionalisering af studiegrupper	24

Baggrund:

På sektorniveau har vi i to år sat fokus på, hvordan studiegruppen som lærings- og arbejdsfællesskab kan blive motor for at styrke den enkelte studerendes studieintensitet - både kvantitativt og kvalitativt. I denne rapport kan du læse, hvordan samtlige UC'er på læreruddannelsens udbudssteder har sat indsatser i gang, som har det samme mål: Professionalisering af studiegruppens samarbejdspraksis.

Når du i rapporten læser kategorien 'professionalisering', skal det forstås på tre niveauer:

1. Professionalisering af arbejdet i studiegrupper betyder, at der arbejdes med relevant og begrundet indhold på hensigtsmæssige måder, der styrker de studerendes læring, trivsel og udvikling af professionskompetencer.
2. Professionalisering omfatter forventningsafstemning i fht. formål, indhold, arbejdsformer, tid, rolle- og ansvarsfordeling, klar kommunikation, samskabelse af processer og produkter og evaluering.
3. Professionalisering af arbejdet i studiegrupper omfatter anvendelse af et fagsprog, en struktur for samarbejdet, facilitering og faglig refleksion over samarbejdet i studiegruppen

De forskellige indsatser, der er på de forskellige UC'er, tager alle afsæt i de fund, vi har gjort i projekt år 1, hvor vi kortlagde, hvilke erfaringer, der er på de forskellige UC'er med at professionalisere studiegruppens samarbejdspraksis.

Hvert UC' s indsats, som du kan læse om her, blev desuden præsenteret på den nationale kompetenceudviklingsdag, som blev afholdt i Århus 27. februar 2020. Hvis du vil læse mere om de respektive UC' ers indsatser, kan materialet fra dagens forskellige oplæg findes her:

<https://www.laereruddannelsesnet.dk/professionalisering-af-studiegrupper/>

Hvordan er rapporten struktureret

Samtlige UC'ers indsats er beskrevet ud fra følgende disposition:

1. Hvad er vores intention (formål)?
2. Hvad har vi sat i gang?
3. Hvad er erfaringerne?
4. Hvordan har vi evalueret indsatsen?
5. Hvad er konklusionerne?
6. Hvilke anbefalinger?

Indsatserne på UC'erne er forskellige. Det har sin begrundelse i de store forskelle, der er i organisationskultur, organisationsstørrelse og erfaring på området med professionalisering af studiegrupper på de seks UC'er.

På kompetenceudviklingsdagen i Århus den 27. februar 2020 var der to tilbagemeldinger, som samler et af gruppens budskaber klart.

- “Jeg blev meget inspireret af de mange måder at professionalisere.”
- “Jeg blev optaget af forskelligheden i arbejdet med studiegrupper. Det har givet mig en nuancering af perspektiver set fra ledelse og underviser.”

Der er mange veje at gå, når arbejdet er at professionalisere studiegruppens samarbejdspraksis. De forskellige indsatser, du kan læse om her, tager – trods deres forskellighed – et fælles afsæt i, at professionalisering af studiegruppen er en kvalificeret og virksom vej at gå, når målet er at styrke studieintensiteten.

Brug rapporten her som inspiration. Hvis du vil vide mere om de enkelte indsatser, er du velkommen til at kontakte en deltager i projektgruppen.

Professionshøjskole	Navn og mail på kontaktpersoner
UCN	Bo Birk Nielsen bbn@ucn.dk
VIA	Dorthe Busk Mølgaard dmol@via.dk Hanna Mølgaard hmo@via.dk
UCSyd	Torben Michael Antonsen toan@ucsyd.dk
UCL	Kirsten Poulsgaard kipo@ucl.dk Anne Katrine Rask akra@ucl.dk
PHA	Lisbet Rask lizr@pha.dk Morten Birk Hansen mobh@pha.dk
KP	Ea Maj Dobel eamd@kp.dk Regitze Rosenkjær-Wind rewi@kp.dk

Prøvehandling i VIA - Professionalisering af studiegrupper

1. Hvad er vores intention (formål)?

Ledelsesteamet for læreruddannelsen i VIA igangsatte primo 2019 en strategisk indsats på alle fire læreruddannelsessteder plus uddannelsesstationer med henblik på at professionalisere studiegruppearbejdet. Intentionen fra ledelsesteamet var at sætte retning og rammer for arbejdet og give råderum og ressourcer til lokal udmøntning med afsæt i uddannelsesstedernes forskellige størrelser, kulturer og organiseringer. Indsatsen tog afsæt i bl.a. anbefalinger fra den nationale arbejdsgruppe om behovet for ledelsesmæssig og organisatorisk rammesat støtte til kvalificering af arbejdet i studiegrupper samt i viden om behovet for at støtte studiegruppers udvikling af samarbejdspraksis og konflikthåndtering. Der blev afsat 400.000 kr. til projektet, der blev fordelt efter STÅ mellem udbudsstederne, og der blev udarbejdet et kommissorium for arbejdet:

Kommissorium

Intentionen med denne indsats er ledelsesmæssigt og organisatorisk at styrke studiegruppearbejdet gennem etablering af ordning med studiegruppevejledere som supplement til det, der allerede gøres på de enkelte uddannelsessteder.

Formål:

- *at bidrage til styrkelse og professionalisering af studiegruppearbejdet i en progression fra 1. til 4. årgang*

Indhold:

- *At give løbende sparring efter behov til professionalisering af studiegruppearbejdet/ arbejdet i praktikgrupper til kolleger/ studerende*
- *At støtte studiegrupper/ praktikgrupper i forhold til samarbejdsvanskeligheder og konflikthåndtering*
- *At udarbejde forslag til ledelsen og kolleger om, hvordan der kan arbejdes systematisk fra studiestart til 4. årgang med henblik på professionalisering af studiegruppearbejdet for ordinær-, merit- og netstuderende med afsæt i lokale behov*
- *Evt. at tilbyde workshops for studerende og kolleger om professionalisering af studiegruppearbejdet*
- *At deltage i videndeling og kompetenceudvikling med andre studiegruppevejledere og evaluere egen praksis som studiegruppevejledere*

Form:

Studiegruppevejllederfunktionen kan varetages på forskellige måder afhængig af, hvad der vurderes mest hensigtsmæssigt på det enkelte uddannelsessted:

2. Hvad har vi sat i gang?

På baggrund af kommissoriet blev der igangsat følgende fælles og lokale indsatses:

- Der er indsat tekst om studiegrupper i **Institutionsdelen** af Studieordningen for LU i VIA
- Der er i forskelligt omfang gennemført **pædagogiske arrangementer** for underviserne de fire steder med fokus på professionalisering af studiegrupper
- Der er udarbejdet **lokale guides** til 1.årgs studerende om arbejdet i studiegrupper (samt til undervisere og til studerende på de øvrige årgange)
- Der er gennemført et møde pr semester med henblik på **erfaringsopsamling, videndeling og videreudvikling** med deltagelse af en studiegruppevejleder og en ledelsesrepræsentant fra alle fire læreruddannelsessteder
- Der er etableret **organisatorisk støtte** til professionalisering af studiegrupper på alle læreruddannelsessteder:

Silkeborg: Teamstøtte til studiegrupper på 1. årg., studiesamtaler med studiegrupper, obl. forløb om studiegruppefacilitering (3 workshops på 1. årg.) og en studiegruppevejlederfunktion

Skive: Obl. forløb om studiegruppefacilitering (3 workshops), studiegruppetjeneste v/ primært studenterstudievejledere og praktikvejleder samt individuel studiesamtale med en underviser.

Nr. Nissum samt Holstebro og Randers: Studiekompetencebånd, etablering af studielivshjørner, tilbud om studiegruppevejledning v/ studenterstudievejledere og studievejledere.

Aarhus: Holdansvarlige på 1. og 2. årg., studiesamtaler, planer for støtte til professionalisering af studiegruppearbejdet på alle fire årgange i en progression fra 1.- 4. årgang, klyngesamarbejde.

3. Hvad er erfaringerne?

Eksempler på pointer fra studerende:

Hvad har været godt og hvorfor?

- *Guides, workshops, studiegruppevejledning/ holdvejledere har været god hjælp til kvalificering af studiegruppearbejdet og håndtering af gruppeproblemer.*
- *At uddannelsen stiller forventninger/ krav til arbejdet i studiegrupper, det er godt givet ud at arbejde med forventningsafstemning, regler/ kontrakt og facilitatorrolle.*
- *At bruge studiegruppen som et læringsfællesskab - ift forståelse af tekster, forskellige perspektiver, videndeling om arbejdsmåder, løsning af opgaver, mv*
- *Eksplícitte kriterier for studiegruppedannelse, så man kender begrundelsen for sammensætningen*
- *Studenterstudievejledere, som selv har erfaringer med af være studerende og arbejde i studiegrupper, og så er der ikke et magtforhold på spil, fx ift eksamen.*

Hvilke udfordringer og anbefalinger?

- *Studiegruppearbejdet opleves nogen gange at tage for lang tid – mere guf og hygge i stedet for fagligt arbejdsfællesskab*

- *Forståelse for at nogle grupper arbejder godt sammen uden formelle samarbejdsredskaber - formelle metoder ikke må blive et mål i sig selv.*
- *Vigtigt med hjælp til studiegrupper, der ikke fungerer, herunder hjælp til professionel konflikthåndtering, som man også kommer til at arbejde med i skolen*
- *Hjælp til opløsning af studiegrupper, når samarbejdet på trods af konflikthåndtering ikke fungerer.*
- *Gentagelse af workshops, mv. og opfølgning på workshops og guides i undervisningen i forbindelse med studiegruppeopgaver*
- *Bedre sammenhæng mellem opgaver i undervisningen og arbejdet med professionalisering af studiegruppearbejdet.*

Eksempler på pointer fra undervisere

Hvad har været godt og hvorfor?

- *Professionalisering af studiegrupper er kommet ind i Institutionsdelen af studieordningen og er blevet en fælles forpligtende indsats.*
- *Guides, mv. til studerende om professionalisering af studiegruppearbejdet.*
- *Skemalagt studiegruppearbejdstid og minimumskriterier for deltagelse.*
- *Kollegialt samarbejde om, hvordan studerendes udvikling af uddannelsesforståelse kan fremme deres samarbejdspraksis og studiegruppearbejde*
- *Ledelsesmæssig opbakning.*

Hvilke udfordringer/ anbefalinger?

- *Den største udfordring er, når studerende har samarbejdsproblemer.*
- *Tid og kompetencer til at vejlede studiegrupper, der har samarbejdsproblemer*
- *Afklaring af, hvad der kan varetages af studenterstudievejledere og hvad der skal varetages af undervisere/ vejledere*
- *Mere skriftlighed kan styrke arbejdet i studiegrupperne*
- *Fortsat kompetenceudvikling og fælles kollegial videndeling*

4. Hvordan har vi evalueret indsatsen?

Der er gennemført lokal erfaringsopsamling i løbet af efteråret 2019 og foråret 2020 med fokus på, hvordan indsatsene er kommet i gang (fra intention til virkelighed, erfaringer og perspektiver). Desuden er der gennemført interviews med 2-4 studerende og 1- 3 undervisere på 2 uddannelsessteder og gennemført et interview med 2 undervisere et tredje sted om et udvalgt projekt om anvendelse af video-log. Interviewene er gennemført af Dorthe Busk Mølgaard og Hanna Mølgaard med afsæt i spørgerammen (jf. bilag). Nedenstående bygger på de gennemførte interviews.

5. Hvad er konklusionerne?

Kort fortalt viser evalueringerne, at indsatsene er kommet rigtig godt i gang alle steder. Det tager tid, og det kræver vedholdende og insisterende opfølgning og videreudvikling:

- De studerende skal opleve mening og værdi – samt øve og træne samarbejdskompetencer og konflikthåndtering.
- Underviserne spiller en afgørende rolle ift. at skabe sammenhæng mellem arbejdet i fagene og arbejdet med professionalisering i studiegrupperne.
- Studiegruppevejlederfunktionen og studievejledning er betydningsfuld ift. udvikling af samarbejdspraksis i studiegrupper og støtte til konflikthåndtering.
- Ledelsens opmærksomhed og støtte er ligeså afgørende, når indsatsen skal implementeres som led i uddannelses- og organisationsudviklingen.
-

6. Hvilke anbefalinger?

Følgende anbefalinger er primært rettet til ledelsen på baggrund af interviews med studerende og undervisere:

- Lad evaluering af samarbejdet i studiegrupper indgå i udvalgte modul- og opgaveevalueringer over alle fire år for at skabe systematik og progression - og medtænk samarbejdsdimensionen i nogle afsluttende prøver for at betone vigtigheden heraf i et professionsrettet perspektiv.
- Fortsæt med at involvere undervisere, så indsatsen med professionalisering af studiegrupper følges op i undervisningen ifm. relevante studiegruppeopgaver (det dobbelt didaktiske perspektiv, gentagelse og progression).
- Fortsæt med videndeling og kompetenceudvikling kollegialt, herunder betydningen af transparens ift kriterier for studiegruppedannelse, samarbejde, konflikthåndtering, social eksklusion i grupper og tilbyd kurser i facilitering af gruppesamtaler, mediation, gruppevejledning, mv.
- Udvikl en strategi for studiegruppesamtaler gennem alle fire studieår.
- Overvej opstramning ift. manglende opfyldelse af mødepligt på 1.årg. og minimumskriterier.
- Overvej inddragelse af erfarne studerende (studieassistenter, studenterstudievejledere eller tutorer) i arbejdet med professionalisering af studiegrupper og overvej udpegning af en holdansvarlig underviser, der er den teamansvarlige for opfølgning ift studiegruppeindsatsen.

Bilag

1.Hvad er dine/ jeres erfaringer og oplevelser med de enkelte igangsatte tiltag? (nævn hvad de igangsatte tiltag er)

- Hvad har fungeret godt og hvorfor?
- Hvad kunne have været bedre og hvordan?

2.Hvordan oplever I, at de konkrete tiltag har understøttet intensionen om at støtte de studerende i at professionalisere studiegruppearbejdet?

- Hvilken betydning har tiltagene haft for dig/ jer? (Fx ift dannelse af grupper, struktur, indhold, proces, facilitering, dagsordener, konflikthåndtering, mv)
- Hvilke tegn har I set på at tiltagene har haft virkning/ ikke virkning?
- Hvilke udfordringer har I oplevet?

3.Hvilke konkrete anbefalinger har du/ I til, hvordan arbejdet med professionalisering af studiegrupper kan videreudvikles?

- Hvem skal gøre hvad, hvorfor, hvordan og hvornår?

Prøvehandling i UCN – Professionalisering af studiegrupper

1. Hvad er vores intention (formål)?

Formålet med prøvehandlingen var at øge de studerendes læringsudbytte, trivsel, gennemførelse og studieintensitet gennem et struktureret forløb (modul), hvor fokus var på at introducere til professionen og professionens kerneområder herunder didaktik, samarbejde, problemløsning. Dette tog sit udgangspunkt i et tættere samarbejde med praktikskolen, hvor praktikgruppernes tilknytning til en klasse var fundamentet for modulets progression og udprøvning gennem observationer og hertil hørende analyser af faglige og pædagogiske problemstillinger.

Udover det øgede samarbejde med og fokus på praksis er modulet struktureret efter en række overordnede spørgsmål, så som motivation i forhold til professionsidentitet, almene studiekompetencer, refleksiv praksislæring, teamsamarbejde/gruppearbejde, didaktisk kompetence og refleksioner over egen vej ind i på uddannelsen. Målet med disse tematikker er at give vores studerende et fagligt beredskab, som giver dem bedre kompetencer til at gennemføre uddannelsen bedst muligt.

Modulet er ligeledes opstået som følge af et ønske fra de studerende på de ældre årgange. Det var et ønske om et bestemt indhold, processer og arbejdsgange, som de gerne ville have været introduceret til tidligere i deres studie.

2. Hvad har vi sat i gang?

Læreruddannelsen i UCN, Aalborg har igangsat et studieforbereende modul på 10 ECTS på 1. årgang. I efteråret 2019 har vi kørt med forsøg på to hold. Et dansk/musik- og et matematikhold. Planen er, at vi i efteråret 2020 kører med fire hold for så på sigt at brede det på hele uddannelsen.

Indholdet på modulet er struktureret i tre klynger; Læreruddannelsen som studie, lærerprofessionen samt emner, der går på tværs af de to.

Læreruddannelsen som studie vil knytte sig til en studieforbereende del omhandlende bl.a. opgaveskrivning, studieteknik, introduktion til videnskabsteori, faglig læsning og studieaktivitetsmodellen. Der vil endvidere være fokus på det lærende samarbejde herunder studiegruppearbejde og professionelle læringsfællesskaber samt en konkret indføring i læreruddannelsens administration, ressourcer og systemer på UCN.

Lærerprofessionsdelen vil omhandle områderne professionsintroduktion og refleksiv praksislæring og praktik. Første område, professionsintroduktionen, tager sit udgangspunkt i, hvad det vil sige at være lærer, hvilke vidensformer, der trækkes på samt elev- og lærerroller. Hertil kommer læreren som formidler og performer i en didaktisk og fagdidaktisk kontekst. Endeligt arbejdes der med professionsidealer, professionsetik og jura ift. lærerprofessionen. Refleksiv praksislæring vil i dette modul tage afsæt i første praktkniveau; praktikkens kompetenceområder (didaktik, relationsarbejde og klasseledelse), observation og analyse af undervisning samt et løbende samarbejde med praktikskolerne. Desuden arbejdes der med den studerendes eget narrativ ift. lærerprofessionen samt målrettet forberedelse af praktikken.

På tværs af læreruddannelses- og lærerprofessionsdelen arbejdes med nogle sammenfaldende emner: Læringsstrategier, motivationsteorier og praksisfællesskaber. Tre overskrifter, som har en iboende dobbelthed: eleven og den studerende som lærende individer.

Modulet knytter sig til første undervisningsfag, lærernes grundfaglighed og praktik, hvorfor modulets kompetencemål er fundet i disse.

Den røde tråd gennem modulet er portfolio som gruppeværktøj. Studiegruppen skal reflektere i en fælles portfolio, og de fik feedback fra undervisere tre gange i forløbet. Feedbacken gik på refleksionsspørgsmål og forståelsen af det faglige indhold alt sammen i relation til praktik/praksis. Den fælles portfolio er også grundlaget for udprøvningen, hvor de studerende skal finde trigger events eller interessante nedslag i observationerne, som kan danne grundlag for en fælles diskussion.

Praksistilknytningen er også i fokus i modulet. De studerende skal i uge 43 i intropraktik, og efter denne intropraktik skal de besøge skolen (mindst) to gange, før de skal i den egentlige praktik i uge 2. I disse besøg skal de studerende observere praksis med udgangspunkt i faglige problemstillinger, knyttet til første undervisningsfag, og almindelige/pædagogiske problemstillinger. Disse observationer skal nedskrives i portfolioen og danne grundlag for deres udprøvning og egne refleksioner (i gruppen og på holdet) over lærerprofessionen.

Den øgede praksistilknytning er ligeledes tænkt som et bedre fundament for det faglige udbytte i den første egentlige praktik.

3. Hvad er erfaringerne?

Den øgede praksistilknytning var en succes for både praktikskolen og de studerende. Det gav et bedre samarbejde mellem praktikvejleder og studerende. De studerende oplevede også højere grad af tilknytning til praktikskolen og eleverne. Det oplevedes ligeledes mere håndgribeligt at planlægge en egentlig undervisningsplan til modulet.

Studieteknikker såsom notatteknik, læsning af forskningsartikler, apa-referencehåndteringsværktøjer, søgning af litteratur og introduktion til opgaveskrivning var succesfulde elementer, som særligt de studerende, der tidligere havde gået på andre uddannelser, fandt yderst meningsfulde og brugbare.

Det er dog udfordrende for de studerende at reflektere over egen lærerprofessionalitet og eget narrativ i forhold til lærerprofession.

Det er vanskeligt at arbejde med professionelle læringsfællesskaber, når der blev fokuseret på teamsamarbejde. Professionelle læringsfællesskaber blev for abstrakt for disse 1. årgangsstuderende, hvorimod teamsamarbejde var mere begribeligt.

Portfolioarbejdet skal struktureres bedre, således det bliver et refleksionsværktøj, som de studerende aktivt bruger i forbindelse med deres praktik og studiegruppearbejde.

4. Hvordan har vi evalueret indsatsen?

Indsatsen er evalueret med fokus på de studerendes oplevelse af indsatsen. De studerende havde bl.a. et ønske om at få studierelevante og professionsrelevante temaer ind tidligere i uddannelsen.

5. Hvad er konklusionerne?

Modulet opfylder mange af de ønsker, som både ældre studerende og praktikskolerne efterspørger. Det giver de studerende en oplevelse af forholdet mellem lærerprofessionalitet og professionsidentitet.

De studerendes feedback på modulet var ligeledes positiv, hvor hovedpointerne lyder, at det samlede indhold var brugbart. Udprøvnngen blev vurderet af de studerende som god og case-analyser af problemstillinger omkring juridiske spørgsmål blev vurderet positivt. De studerende oplever gennem modulet, at de bliver uddannet til en omskiftelig virkelighed.

Undervisernes oplevelse af modulet var, at vi skal strukturere i højere grad, end vi normalt ville gøre med indholdsemnerne på modulet. Dette falder i tråd med at dele af modulet normalt vis først ligger senere på uddannelsen. Derfor skal underviserne fremadrettet være opmærksomme på at ramme refleksionsniveauet på første årgang. Vi skal være opmærksomme på at hjælpe de studerende til at bruge teorien i forbindelse med udprøvnngen, således refleksionerne får et fagligt løft. Hertil kommer, at vi i langt højere grad skal bruge tid på portfolioen, således afsættes bliver bedre. Det er af afgørendegørende karakter, at de studerende opfatter portfolioen som et refleksionsrum og ikke som en opgave, som desværre var en tendens i det mere som en opgave for underviserens skyld. Her kan andre teknologier muligvis støtte os i dette.

6. Hvilke anbefalinger?

Der skal skabes tydelighed om hvordan, der arbejdes med egen lærerprofessionalitet og professionsidentitet. Her rammer modulet efter min mening (tæt på) plet.

Der skal arbejdes studiegruppekompetencer, fx samarbejde og almene studiekompetencer samt forberedelse til studiegruppearbejde. Det er også et kerneområde for modulet

Er det så lykkedes med de to områder?

Dette er svært at vurdere, så skulle man f.eks. lave en undersøgelse af kvaliteten af samarbejdet hos disse studerende sammenlignet med andre. Det har vi ikke gjort.

Prøvehandling i UCSyd – Professionalisering af studiegrupper

1. Hvad er vores intention (formål)?

Læreruddannelsen UCSyd, Esbjerg har et primært fokus på at øge de studerendes studieintensitet, hvilket omhandler tilstedeværelsestiden på uddannelsen men også mht. at opkvalificere samspillet om studiearbejdet. Der er samtidig rettet en opmærksomhed på *ensomhed* i studiet, hvor vi ser et potentiale i, at den enkelte studerende har en primær kontaktflade, som medlem af et team.

2. Hvad har vi sat i gang?

Indsatser

I januar 2018 indleder vi gruppedrøftelser i undervisergruppen vedrørende studiegruppebegrebet, der har til formål at verificere erfaringsgrundlaget og italesættelse af ideer og evt. frustrationer.

Følgende udtrykkes:

Skal vi

- have en fælles procedure?
- udforme fælles skriftligt formulerede retningslinjer (studieordningen)?
- sikre fast skematid til de studerende?

Skal vi arbejde

- ud fra, at der er forskel på 1. årgang (trivsel) og eks. 4. årgang)
- med teams ift. modul / moduler / hele uddannelsen?

Andet

- I hvilken grad bruger vi studieteams i studieaktivitetsmodellens forskellige kvadranter?

Følgende initiativer iværksættes hos undervisere og studerende.

Efterår 2018

Omdrejningspunkter er **kompetenceudvikling af undervisere**

- Oplæg til undervisere ved forfatter og konsulent Annelise Dahlbæk.
- Opfordring til undervisere om at afprøve tiltag mht. studiegrupper.

De studerendes - Rammesætning af studiegruppedannelse

- Oplæg til alle studerende mht. deltagelse i studiegrupper ved Annelise Dahlbæk.

Oplægget omhandler opmærksomhed, tankesæt og handlinger i forhold til at være studerende og være en del af et arbejdsfællesskab.

Juni 2019 - **Ledelse**

Retning og rammesætning for studiegruppearbejdet

Ledelsen melder ud, at 1. årgangsstuderende på læreruddannelsens i Esbjerg i kommende studieår tilhører og arbejder i et *studieteam*.

På sommeroptaget dannes der studieteam ud fra undervisningsfagene dansk, matematik, engelsk og idræt.

På vinteroptaget dannes studieteam på tværs af hele holdet med fagene digital dannelse, ELU og AUK.

September 2019 - **Studerende**

Rammesætning af studiegruppedannelse

- Oplæg med Annelise Dahlbæk vedr. studieteam er målrettet studerende på 1. årgang og studiementorer.
- Alle studerende på 1. årgang tilhører et studieteam, hvor der er tilknyttet en studiementor = en underviser.

3. Hvad er erfaringerne?

Januar 2020 – opsamlingsmøde – (**Evaluering**)

Der afholdes gruppesamtaler med undervisere og ledelse, hvor arbejdet med studieteam italesættes. Det er aftalt at sende alle undervisere fra 1. årgang af sted på inspirationsdagen i Aarhus.

Det er aftalt, at alle studerende på 1. årgang/vinteroptag skal arbejde i studieteam.

4. Hvordan har vi evalueret indsatsen?

Konkret har vi igangsat studieteam på et vinteroptag 19. Vi undersøger (følger), hvordan de studerende indgår i disse studieteam både ift. trivsel og faglige input. Det drejer sig om

- 3 undervisere udgør et lærerteam med 3 faglige moduler
- Der er kun een fælles plan – til de studerende - i It's Learning (!)
- Der aftales praksissamarbejde med partnerskole på fredage

Kort skitseret er der foretaget følgende:

- Fælles opstart/planlægning/opfølgning/kommunikation med de studerende
- En fælles modulplan (*ELU, AUK & LIS*)

- Praksistilknytning – kommende praktikskole – hver fredag i 8 uger. (7.50-14.00 + 1 times vejledning kl. 14-15) + Observations- og refleksions aktiviteter fra UC.
- Koordineret temaer
(TPE – samskabelse, undervisningsdiff., motivation)
- Skoletjenesten; Myrthuegård
- Performativ visning – æstetiske læreprocesser
- MINI-PL – fælles DPA for de tre moduler
- Fastholdelse og relations arbejde – 4 studieteam.

5. Hvad er konklusionerne?

Studieintensiteten øges.

Høj trivsel – lavere frafald – tæt kontakt til undervisere.

De studerende oplever at '*høre til*' i fællesskabet.

Tidlig udvikling af de studerendes professionsidentitet.

God øvelse at sammentænke modulerne.

Det tætte og det hurtige praksissamarbejde giver mening.

6. Hvilke anbefalinger?

Vi har aftalt opmærksomhed for følgende:

Organisatorisk støtte til arbejdet med studiegrupper

Hvordan professionaliserer vi som undervisere arbejdet med studieteams?

Hvordan faciliterer vi studieteams?

Tiltag/indsatser

Det tilstræbes

- at der afholdes evalueringsmøder med undervisere fra 1. årgang – sommer 2020
- at der afholdes evalueringsmøde med de studerende – sommer 2020
- at debattere, hvorvidt og hvordan studievejledere og ledelse skal agere i dette felt
- at vi skal have et samarbejde og vidensdeling med læreruddannelsen UCSyd / Haderslev - sommer 2020.

hvor vi tager afsæt i de øvrige prøvehandlinger fra andre UC'er.

Prøvehandling i PHA – Professionalisering af studiegrupper

1. Hvad er vores intention (formål)?

Professionshøjskolen Absalon har i studieåret 2019-2020 igangsat en strategisk indsats med henblik på at:

- styrke underviseres kapacitet til at støtte studiegruppernes håndtering af konflikter i studiegruppen.
- Etablere og udvikle en fælles og eksplicit kultur for intern kompetenceudvikling blandt undervisere og ledelse på læreruddannelsen i arbejdet med studiegrupper i konflikt.

Alt sammen midler til at arbejde mod målet: Professionalisering af studiegruppens samarbejdspraksis.

Der er flere begrundelser til, at vi på læreruddannelsen i Absalon har valgt netop denne indsats. Projektgruppen på sektorniveau har givet flere anbefalinger til undervisere og ledelsers arbejde med professionalisering af studiegruppen. Blandt disse, arbejder vi i Absalon særligt med nedenstående tre anbefalinger:

- *At tydeliggøre for de studerende, **hvordan de kan få hjælp, hvis/når de får brug for sparring og hjælp i forhold til samarbejde, konflikthåndtering mv. i studiegruppen.***
- *At sørge for at de studerende tilegner sig kompetencer inden for professionel kommunikation, mødefacilitering og **konflikthåndtering, så de har metoder til selvstændigt og i samarbejde med medstuderende at professionalisere studiegruppearbejdet.***
- *Undervisere efterlyser tydelig praksis, samt tid til at inddrage ressourcepersoner (fx. studiegruppevejledere, 'studiegruppetjeneste')¹*

Intentionen med indsatsen på Absalon er flerdimensionel:

- Kort sigt: fastholdelse af studerende på læreruddannelsen
- Lang sigt: professionalisering af studerendes samarbejdspraksis i studiegruppen og på sigt i lærerprofessionen
- Intern kapacitetsopbygning af medarbejdere ifht. mediation af konfliktramte studiegrupper og vejledning generelt.

2. Hvad har vi sat i gang?

En supervisionsgruppe etableret. Gruppen består af 7 undervisere fra læreruddannelsen Absalon. At vi har netop inviteret disse undervisere til at deltage har sin begrundelse i, at disse ved en medarbejderdag har vist særlig interesse i en workshop, som havde fokus på studiegruppens samarbejdspraksis. Vi har således inviteret ud i en lille gruppe af ca. 10 underviserkolleger fra læreruddannelsen.

---

¹ For en samlet oversigt over gruppens anbefalinger. Se www.laereruddannelsenet.dk/professionalisering-af-studiegrupper/

Gruppen mødes 4 gange hvert semester til supervisionssamtaler hvor samtlige deltagere i supervisionsgruppen deltager.

Omfang

4. møder pr semester af 2-3 timers varighed.

Form

- Kollegial supervision med afsæt i erfaringer med konflikthåndtering med studiegrupper.
- Ved hver supervision er der én i gruppen, som bidrager med en filmoptagelse af mediations-praksis.
- Hvis det ikke er muligt at medbringe en filmoptagelse af egen supervisionspraksis, tager supervisionerne afsæt i en af deltagerens erfaring med studiegrupper i konflikt.
- Vi arbejder med meget gennemsigtige stilladser for praksis i konflikthåndteringen med studiegrupper. Disse stilladser er tilbud til den enkelte deltager i supervisionsgruppen.

Principper

Vi arbejder, når det lykkes, med brug af filmoptagelser af mediationsamtaler, som en af deltagerne i supervisionsgruppen har haft med en studiegruppe.

Vi har et benhårdt fokus på kvalitet i praksis. Når vi i supervisionen ser filmoptagelser af mediationsamtaler, fokuserer vi på det, som opleves som produktivt og præget af kvalitet.

Hvad mener vi med kollegial supervision?

Supervision og vejledning er flydende betegnelser. Når vi praktiserer kollegial supervision gør vi det ud fra en supervisionsforståelse, som kan kategoriseres i feltet 'procesvejledning'. Det vil med andre ord sige, at vi sætter en ramme, hvor vi støtter en undersøgende tilgang til den praksis, eller de vanskeligheder, den deltager i supervisionssamtalen som er 'fokus-person', præsenterer. Vi undersøger sammen perspektiver i fokuspersonens erfaring og arbejder gennem forskellige 'supervisions-greb' på at forbinde praksis/oplevede vanskeligheder til hver enkelt deltager i supervisionsgruppens egne erfaringer og refleksioner over arbejdet med studiegrupper i konflikt. Supervisionen er ikke et rådgivningsrum. I procesvejledningen undersøger vi praksis uden at vurdere praksis. Vi præsenterer stilladser for praksis i den enkelte supervisionsdeltagers mediationsamtalerne. Disse stilladser er en mulig praksis – et tilbud om struktur til den enkelte deltager i supervisionsgruppen.

En del litteratur om konflikthåndtering giver læseren indtryk af, at hvis man bare er en dygtig mediator, så løser konflikten mellem de konfliktende parter sig. Vi er på grund af denne 'tendens i faglitteraturen' opmærksomme på de risici der gemmer sig her. Vi bruger **IKKE** studiegruppens indbyrdes trivsel efter gennemførte mediationssamtaler som et udtryk for mediators kapacitet.

Intentionen med strukturen i indsatsen på Absalon går på to ben:

1. Stramt stilladserende. I indsatsen tilbyder vi skabeloner for mulig praksis og kommunikation med de studerende
2. Procesvejledende i tilgangen til kollegial supervision. Intentionen er at åbne rummet for kollegial refleksion.

3. Hvad er erfaringerne?

Efter hver supervision er der evalueret på form og fokus. Ved semester-afslutningen er der evalueret med fokusgrupper

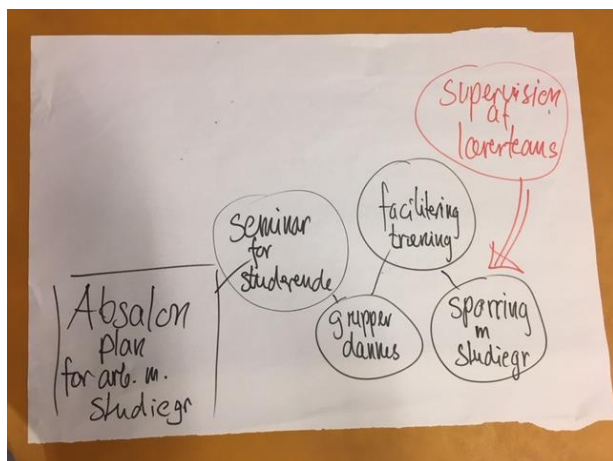
Hvad siger deltagerne:

- *"Jeg nyder at vi deler det, som er pissesvært"*
- *"spændende at være deltager og iagttager. Casen handler jo om respekt – kommer bag på mig, at det berører OS som undervisere, rart at det er et lukket rum, at det ikke kommer videre"*
- *"Glad for at have været med som observatør i dette setup. Der er ikke nogle lette løsninger"*
- *"Tre ting: 1. Man får ikke lov til at korrigere hinanden. 2. Man skal inkludere alle i den samtale der foregår. 3. Det skal ikke være 'den gode studerendes' praksis der skal dominere. Det er spændende at se videoen."*
- *"Jeg bliver nervøs, når jeg er fokuspersion, og jeg er usikker på, hvilken form vi bruger. Det har jeg brug for at vi gør mere tydeligt næste gang."*
- *"Det kan bare noget, det der video. Det er superfedt."*

- ” Nu kommer vi et nyt sted hen. Se konflikt som en motor for udvikling. Det er fedt, det vi gør her. Det virker. Hvordan gør man med de her spørgsmål? Hvordan gør jeg konkret. Hvordan holder man sig selv fast.”

Hvilket billede tegner den systematiske afsluttende evaluering:

Ved semesterafslutning evaluerede vi i supervisionsgruppen. Først så vi på de enkelte supervisioners evalueringer. Vi brugte disse som baggrund for at etablere ideer og ønsker til det fortsatte arbejde med studiegrupper.

Billedet ovenfor viser et delt ønske, som ovenfor er visuelt illustreret af en mindre gruppe deltagere i supervisionsgruppen efter et halvt års samarbejde. Der er et ønske om, at vi nu sætter en 'Absalon plan for arbejdet med studiegrupper'.

- Seminar for studerende med fokus på professionalisering af studiegrupperne
- Træning i facilitering
- Supervision af lærerteams som støtter studiegrupperne

Det er dette arbejde, vi kommer til at fortsætte med i den interne kompetenceudvikling i Absalon.

4. Hvordan har vi evalueret indsatsen?

Indsatsen er evalueret gennem fokusgruppeinterview med deltagerne i supervisionsgruppen.

Vores erfaring er, at hvis arbejdet med studiegrupper skal forankres i organisationskulturen, er det vigtigt, at vi starter arbejdet med et afsæt i den enkelte undervisers store erfaring på området. Arbejdet med studiegrupper kan ikke være i standardtilgange, som undervisergruppen præsenteres for. Den enkelte undervisers praksis og know how skal inddrages på måder, så der skabes rum for ejerskab og medskabelse.

5. Hvad er konklusionerne?

Arbejdet med supervision af konflikthåndtering går tæt på den enkelte undervisers praksis, og det er afgørende at vi skaber tydeligt stilladseret/gennemsigtigt rum for kollegial supervision, hvor den enkelte deltagers praksis og refleksion er i fokus.

Det tager tid at åbne rummet for at få adgang til de studerendes konflikter. Arbejdet med konflikthåndtering og kollegial supervision er derfor iterativt. Vi fortsætter med at arbejde som vi har gjort semester efter semester med kollegial supervision med fokus på den enkelte kollegas konflikthåndtering i og med studiegruppen.

Det er afgørende, at alle studerende, når man arbejder med den indsats, vi har arbejdet med i Absalon, også arbejder med professionalisering af studiegruppens praksis. Når de studerende har et fagligt sprog for deres samarbejdspraksis, styrkes også deres professionalitet i konflikthåndteringssituationer.

6. Hvilke anbefalinger?

Fortsæt med at involvere undervisere i indsatsen.

Gør dette arbejde iterativt. En kollegial supervisionskultur tager tid at opbygge. Det, der arbejdes med i supervisionerne, er svært, og placerer sig i relationelt og kommunikativt krævende processer. Den faglighed, vi arbejder med her, kræver vedholdende vedligeholdelse og fokus.

Overvej om der skal være et team af konflikthåndteringsfagfolk i undervisergruppen, som kan være undervisere fra de pædagogiske fag. Men det er centralt, at denne konflikthåndteringsfaglighed, vi udvikler på det enkelte UC, ikke reduceres til at være et 'fagområde' for undervisere, som underviser inden for PL-fag. Fagfolk på dette område er dem, som har erfaringer og deltager i supervision med fokus på konflikthåndtering i studiegruppen.

Studiegrupper bør kun kunne brydes i forbindelse med inddragelse af undervisere. Der bør være fast praksis på uddannelsen for brud af studiegrupper, og de bør ske efter en fast proces.

Prøvehandling i UCL – Professionalisering af studiegrupper

1. Hvad er vores intention (formål)?

Intentionen med projektet har været, at det skulle tage udgangspunkt i underviserens forforståelse af de udfordringer, der er i arbejdet med studerende i studiegrupper. Efterfølgende har det strategiske mål frem mod august 2020 været: Hvordan bliver vi bedre til at rammesætte og understøtte de studerendes engagement igennem stærke studiegrupper?

Projektet har i LU i UCL været tænkt med udgangspunkt i en 'bottom up'-forståelse, hvor underviserne har haft stor frihed til at eksperimentere. Der er derfor ikke tale om en enkelt prøvehandling, men om stor mangfoldighed og variation. Projektet afsluttes i august 2020. Tanken er, at erfaringerne skal være startskuddet til det kommende års udviklingsprojekt i 2021.

2. Hvad har vi sat i gang?

Processen blev sat i gang på et to dages møde i august 2019, hvor underviserne, væk fra de vant omgivelser i Jelling og Odense, arbejdede på tværs af de to uddannelsessteder med udgangspunkt i to undersøgelsesspørgsmål: 1. 'Hvordan uddanner vi bachelorer, der kan drive og udvikle fremtidens læringsfællesskaber?' og 2. 'Hvordan bliver vi bedre til at rammesætte og understøtte de studerendes engagement gennem stærke studiegrupper?'

For at have en fælles referenceramme for arbejdet havde underviserne i forvejen læst Rask, Hansen, Ravn & Rask "Studiegrupper. Samarbejde og facilitering". Der var to succeskriterier for mødedagene i august:

1. at underviserne havde ladet sig inspirere af den gensidige optagethed af de studerendes engagement i meningsfulde studiegrupper
2. at underviserne havde gjort sig klar til at fortsætte samarbejdet om studiegrupper hen over det næste studieår.

Dagene mandede ud i, at ledelsen dannede 3 teams for Jelling og 8 for Odense, der hen over et år (august – august) skal arbejde i reflekterende teams. De 11 teams er sammensat på en måde, så der ikke nødvendigvis er tale om undervisere, der har fælles praksis. Det er refleksionerne over teammedlemmernes praksis, der er omdrejningspunktet - og ikke fælles planlægning.

Der er nogle vigtige pointer ved denne måde at udvikle uddannelsen på. For det første arbejder underviserne sammen over en længere periode og udvikler sig til et team, og for det andet arbejder disse teams induktivt, hvor det er teammedlemmernes nysgerrighed, engagement og dygtighed, der driver udviklingen frem. Det er også en vigtig pointe, at arbejdet er prioriteret med tildelingen af en timepulje til arbejdet i teamet, og at det er teamet selv, der bestemte, hvordan timerne skal bruges. Det, som teamene er forpligtigede på i deres arbejde, er følgende succeskriterier:

- Undervisere og studerende har ladet sig forstyrre af arbejdet i og med studiegrupper
- Underviserne har udvekslet erfaringer om brug af studiegrupper i egen praksis
- Underviserne har ladet sig forstyrre af kollegers refleksioner over studiefællesskab i undervisningen
- Underviserne har været undersøgende på konkrete måder at bruge studiegrupper på.

Undervejs i efteråret er der på forskellig vis blevet viden-delt internt på læreruddannelsen i Jelling og Odense.

I starten af januar var der en samlet dag for underviserne fra Jelling og Odense. Det havde oprindeligt været planen, at dagen skulle forme sig som en markedsplads, hvor de 11 refleksions-team skulle præsentere deres arbejde for hinanden og en gruppe studerende. Men fra flere sider blev der givet udtryk for, at man manglede inspiration udefra, og derfor blev dagen ændret - så også her slog bottom-up tænkningen igennem. Overskriften på dagen blev "Studiefællesskaber, etisk myndighed, det hjernesmarke og jazz". Tre keynote-speakere præsenterede forskellige perspektiver på samarbejde som inspiration for dagens drøftelser mellem undervisere og studerende. Dagen gav inspiration til det videre arbejde i forårssemesteret, hvor de 11 reflekterende team fortsætter deres samarbejde.

På et to-dages møde i august 2020 samles der op på arbejdet i de 11 team, og denne opsamlingen tænkes som startskuddet til det kommende års udviklingsarbejde. I skrivende stund peger foreløbige opsamlinger på, at der fremadrettet sættes fokus på udviklingen af undervisningen i en mere projektorienteret retning, fordi projektarbejde i højere grad kan gøre studiegruppen til en meningsfuld samarbejdsenhed.

Kort beskrivelse af en af prøvehandlingerne

Sammenlægning af et intro-modul og et LG-modul på første årgang i Jelling med særligt fokus på at støtte de studerende i at opbygge professionelle studiefællesskaber

På læreruddannelsen i Jelling har man igennem flere år haft et obligatorisk intro-modul på 10 ECTS-point, som dels har haft fokus på studiekompetencer, og dels har introduceret til lærerens arbejde med undervisning, til lærerprofessionen og til skolens praksis. Modulet er i efterårssemesteret blevet kørt sideløbende med LG-modulet 'Skolen og undervisningen' (også 10 ECTS point), men der har ikke nødvendigvis været overlap og samarbejde mellem underviserne på de to moduler. Ved opstart af studieåret 2018 blev det forsøgt at skabe en større sammenhæng, hvilket delvist lykkedes. Ved opstarten af studieåret 2019 blev skridtet taget fuldt ud. De to moduler blev tænkt helt sammen som en helhed, hvor de studerende blot skulle tænke modulerne som ét samlet modul med fælles modulplan og fælles Itslearning-rum, og der blev knyttet to undervisere med fælles ansvar for planlægning og gennemførelse af undervisningen til holdet. Da der ved opstarten var 54 studerende, blev der givet ekstra ressourcer til de to undervisere. De ekstra ressourcer gav gode muligheder for at komme tæt på de studerende på trods af holdets størrelse.

De studerende blev delt i 10 studiegrupper, der var sammensat ved lodtrækning. I begyndelsen af semesteret blev der undervist systematisk med udgangspunkt i "Studiegrupper. Samarbejde og facilitering". Der blev undervist i planlægning af professionelle studiegruppemøder med brug af facilitator, udrettedagsordner og faciliteringsværktøjer. De studerende delte tidligere erfaringer med det at arbejde i studiegrupper, og derefter forventningsafstemte de i deres nye studiegrupper. Efter forløbet sagde en studerende "Det er rigtig spændende alt det her, men hvornår skal vi så bruge det". Det blev synligt for underviserne, at den måde, undervisningen blev tænkt på, ikke i særlig grad lagde op til, at det var nødvendigt og hensigtsmæssigt at arbejde i studiegrupper. Undervisningen var forstyret af underviserne – de havde planlagt det hele i detaljer, så der ikke var brug for, at de studerende selv faciliterede samarbejdet.

Erkendelsen betød en omlægning af undervisningen, så opgaverne efterfølgende blev mere projektagtige og strakte sig over længere tid. Det gav de studerende behov for de nyerehvervede indsigter. Studiegruppensamarbejdet blev den bærende form i undervisningen, og underviserne

brugte nu i højere grad deres tid på at besøge studiegrupperne, hvor de støttede både i forhold til faglige drøftelser og i forhold til samarbejdsspørgsmål. De fælles undervisningsgange for hele holdet blev brugt til videndeling og fremlæggelse af projekter og i mindre grad til forelæsningsagtige aktiviteter. Når der var tale om fælles undervisning, var det som introduktion til nye forløb og som opsamlinger – fx når grupper af studerende gav udtryk for eller underviserne erfarede, at der var brug for underviserens uddybning af teoretiske spørgsmål. I løbet af efteråret var der indlagt to studiegruppesamtaler, hvor den første samtale var styret af underviserne og den anden af de studerende selv.

Måden at tænke undervisning på er fortsat i 2. semester (foråret 2020), hvor de studerende har et LG-modul på 10 ECTS-point med en af underviserne fra efteråret som primær underviser. Den anden underviser deltager perifært – blandt andet i en studiegruppesamtale. I dette semester har underviserne dannet ni studiegrupper (der er 47 studerende tilbage) ud fra kendskabet til de studerende.

3. Hvad er erfaringerne?

Et flertal af de studerende på 1. årgangsholdet i Jelling giver udtryk for, at det har været meget meningsfuldt for dem at arbejde i studiegrupperne, og at de føler sig mere forpligtigede i forhold til studiegruppernes arbejde end i forhold til mere traditionel holdundervisning. Der er enkelte studiegrupper, som ikke fungerede hensigtsmæssigt i efteråret. Studerende fra de grupper har givet udtryk for, at de gerne ville have haft mere holdundervisning og flere underviserstyrede aktiviteter. Selvom grupperne blev støttet mere end de andre, var det svært for dem at skabe engagement. Her i forårssemesteret, hvor underviserne har sammensat de ni grupper, giver otte grupper udtryk for, at samarbejdet fungerer rigtig godt. En enkelt gruppe har problemer, og her prøver underviserne at støtte.

Underviserne på 1. årgang giver udtryk for, at det er blevet meget tydeligt for dem, at spørgsmålet 'Hvordan bliver vi bedre til at rammesætte og understøtte de studerendes engagement igennem stærke studiegrupper?' er et didaktisk spørgsmål og derfor må ses i en meget tæt sammenhæng med planlægningen af undervisning.

En ekstra gevinst: Det at de studerende har været så vant til at arbejde i studiegrupper har synligt hjulpet dem her i skrivende stund under corona-virusen, hvor al undervisning og samarbejde foregår virtuelt. Det er underviserens erfaring, at de studerende møder meget talstærkt frem til både møder i studiegrupperne og til fælles aktiviteter. Den 31. marts mødte 45 af 47 studerende fra holdet op til en fælles aktivitet. De studerende er opmærksomme på hinanden og er i tæt kontakt.

4. Hvordan har vi evalueret indsatsen?

Da projektet ikke er afsluttet, har der ikke været en fælles erfaringsopsamling. Et planlagt fokusgruppeinterview med studerende fra 1. årgang har måttet aflyses på grund af den aktuelle situation med corona-virus.

5. Hvad er konklusionerne?

Vi oplever, at studiegruppesamarbejde er blevet sat på dagsordenen – både i formelle og uformelle drøftelser på læreruddannelserne i UCL. Ved frokosten bliver der meget hyppigt blandt underviserne drøftet spørgsmål, der handler om studiegruppesamarbejde, og udvekslet ideer og erfaringer. De studerende giver også udtryk for, at spørgsmålet optager dem, og at de kan mærke,

at det er et fælles fokus for mange af underviserne. Selvom det ikke er evalueret systematisk, er det derfor vores oplevelse, at dette kan iagttages:

- Undervisere og studerende har ladet sig forstyrre af arbejdet i og med studiegrupper,
- Underviserne har udvekslet erfaringer om brug af studiegrupper i egen praksis
- Underviserne har ladet sig forstyrre af kollegers refleksioner over studiefællesskab i undervisningen
- Underviserne har været undersøgende på konkrete måder at bruge studiegrupper på.

6. Hvilke anbefalinger?

Vi anbefaler, at studiegruppe-tænkningen kobles tæt på den undervisning, de studerende møder. Derfor skal didaktikken i studiet have en form, der gør studiegruppen som samarbejdsfællesskab relevant. Det peger frem mod en mere projektorienteret didaktik.

Vi anbefaler, at uddannelsen fortsat med udgangspunkt i en 'bottom up'-forståelse giver underviserne stor frihed til at eksperimentere. I næste fase som nævnt med fokus på didaktikken, som gør studiegruppens funktion som et samarbejdende fællesskab nødvendig og dermed meningsfyldt.

Prøvehandling på KP – Professionalisering af studiegrupper

1. Hvad er vores intention (formål)?

Formålet med prøvehandlingen er at konvertere eksisterende praksis (læringsforløb baseret på 3 fællesforelæsninger/semester til et årligt onlineforløb/pr. årgang) med henblik på at:

- øge de studerendes studieintensitet gennem et øget fokus på aktiv deltagelse i et interaktivt online læringsforløb
- fremme 'stærke studerende' gennem det kontinuerlige arbejde med professionelle samarbejdskompetencer - herunder relationskompetencer
- frigøre studiegruppefacilitators ressourcer med henblik på at øge kontakt til studerende, samt styrke samarbejde med undervisere

2. Hvad har vi sat i gang?

Et revideret forløb om 'Studiegruppefacilitering' for alle studerende på første årgang. Forløbet faciliteres af et studiegruppefaciliteringsteam (3 undervisere på hver adresse) og strækker sig over 1. studieår. Forløbet består af følgende elementer:

- Et onlinebaseret læringsforløb, hvor studerende løbende arbejder med 5 'Google Forms'/læringsressourcer såsom videoer, tekster og refleksionsspørgsmål og analyseopgaver
- To årlige sessioner på alle ordinære hold, hvor studiegruppefacilitatorer, undervisere og studerende er i dialog om studiegruppernes samarbejdspraksis
- En 'Studiegruppetjeneste' (mediationspraksis for grupper i vanskeligheder)

3. Hvad er erfaringerne?

Erfaringer fra interview med studerende:

- *Selve formålet (læringsmålet) med forløbet synes at være klart og meningsfuldt for de studerende*
- *Institutionel rammesætning af grupperne synes at være tryghedsskabende*
- *Institutionel rammesætning af forventningsafstemning og dialog om gruppens samarbejde synes at være meningsfuld*
- *Institutionel rammesætning af studiegrupperne udfordrer de studerende på at arbejde sammen med mange forskellige mennesker.*
- *Forløbet bibringer de studerende konkrete værktøjer til samarbejde*
- *Forløbet inviterer de studerende til at forholde sig objektiv/decentrerende (arbejde med perspektivskifte)/ reflekterende til samarbejde*
- *Formålet, indhold og proces i Form 2 er ikke klart og ender med at blive 'udfyldningsarbejde'*
- *Spørgsmålene (i form 2) kan med fordel formuleres, så de hjælper gruppen med at tage snakken om, hvordan de oplever samarbejdet, hvor de er udfordret, hvad der kan blive bedre. (Fx ved at lade gruppen genbesøge og evaluere deres samarbejdskontrakt).*
- *Det er meningsfuldt for de studerende at filme. Det vil de studerende gerne hurtigere i gange med. Fx ved at lave en portefølje, hvor de løbende lægger optagelser af gruppens samarbejde ind, samt reflekterer over deres udvikling i samarbejdet. Dette arbejde kan Forms'ne med fordel centrere sig om at rammesætte.*

- Trods både digital og fysisk formidling om forløbet i de studerendes 3. uge på uddannelsen, har forløbets struktur og relevans ikke stået klart for de studerende.
- En fordel ved de digitale onlineforløb, at de studerende selv kan vælge hvornår de vil løse samarbejdsopgaven, men det er problematisk at følge kommunikationen om Forms på Itslearning, da informationen drukner. Særligt for et digitalt forløb, der er 'i konkurrence' med almindelige undervisningsfag, hvor der er en fast underviser.

Erfaringer fra interview med undervisere:

- Det er en god idé at institutionen rammesætter at de studerende skal være sammen med nogen andre studerende i en gruppe (og samarbejde med dem om noget), for at forebygge en oplevelse af ensomhed på uddannelsesstedet.
- Institutionel rammesætning af grupperne hjælper de studerende, der ikke 'bare lige' finder samarbejdsrelationer. Det at finde en gruppe bliver ikke en individuel problemstilling. Tiltaget hjælper studerende ind i et fællesskab.
- Det er et led i en fastholdelsesstrategi
- Det er problematisk at de studerende gøres afhængige af/forpligtes på hinanden i studiegruppearbejde, da det kan gøre det vanskeligt for den enkelte at gennemføre sin uddannelse, hvis der er vanskeligheder i gruppen
- Oplæg fra studiegruppefacilitatorer og fagligt indhold er meningsfuldt. De studerende er blevet klædt på til at arbejde i grupper
- Besøgene skal lægges uden for undervisningen, så det ikke forstyrrer introundervisningen, hvor der i forvejen er meget på programmet. Kan med fordel lægges i den skemalagte studiegruppetid.
- Forløbet anskues af studerende ikke blot en række opgaver der skal løses.
- De studerende forstår blot forløbet, som en række opgaver de skal løse.
- De 'velfungerende grupper' ikke tager forløbet/indholdet til sig, da der ikke er et umiddelbart/synligt behov (problemer) i gruppen.
- De 'velfungerende grupper' var nysgerrige på hvad i deres samarbejdspraksis der fik samarbejdet til at fungere så godt som det gjorde.
- Forløbet giver anledning til samtaler med de studerende om hvilke roller/positioner, de indtager i samarbejdet og hvordan facilitator/strukturel rammesætning kan have indflydelse på måden de studerende træder i karakter på.
- Næsten alle grupper kom med en (slags) dagsorden og brugte facilitator til de studiegruppefaglige samtaler (kommunikationen i Form 2, med introduktion til denne opgave, synes at virke).
- Til de studiegruppefaglige samtaler trækker de studerende på viden fra grundbogen i deres samtaler om studiegruppens samarbejde.
- Underviser efterspørger mere tid/overskud til at kigge på forms'ne samt grundbogen, som de studerende arbejder med.
- Underviser vil gerne have mere viden om facilitering, for bedre at kunne støtte de studerende.

4. Hvordan har vi evalueret indsatsen?

Via 2 fokusgruppeinterview med hhv. to studerende og to undervisere. Konkrete citater er udvalgt og interviewer har formuleret ovenstående pointer på baggrund af citaterne.

Se konkrete citater/dokumentation her:

Erfaringsopsamling KP studerende:

<https://drive.google.com/drive/folders/114XeBiNLD28mxHNdEQRhrRDOSTZQUB4u>

Erfaringsopsamling KP undervisere:

<https://docs.google.com/document/d/18IU8cZcaK6XLe2zcFcekDcwMAQuPUs6g/edit#heading=h.gjdgxs>

5. Hvad er konklusionerne?

Forløbet forekommer umiddelbart meningsfuldt. Der skal dog arbejdes mere med kommunikationen om forløbet på Itslearning, samt underviser og facilitatorer imellem, samt med stilladsseringen af de studerendes arbejdsprocesser i Forms'ne med henblik på at få studiegruppen til at arbejde mere aktivt med eget samarbejde.

De studiegruppefaglige samtaler kvalificeres af den viden og de redskaber de studerende møder i Forms. Formidlingen af denne opgave synes at virke.

I forbindelse med det andet besøg på holdene, hvor de studerende skal fremlægge deres analyse af studiegruppens samarbejdspraksis, blev det tydeligt hvor nødvendig dialogen er, for at få de studerende i gang med at afprøve facilitering som ramme for studiegruppearbejdet.

Det er et krævende rum, at stå i som repræsentant fra studiegruppetjenesten. Det kræver et stort fagligt overskud, samt opbakning fra holdets fast undervisere. Samtidig giver det plads til at vende modstanden til nysgerrighed hos flere af vores studerende. Hvis vi skal rykke ved de studerendes samarbejdspraksis, kræver det at de studerende bliver mødt i deres modstand og at vi som uddannelse er tydelige i vores argumentation og retning.

Forløbet skaber plads til dette møde, men det peger også på et behov for en gentagelse af arbejdsmetoder, da langt modstanden mod forløbet skal overkommes før de studerende reelt kommer i gang med at øve sig.

6. Hvilke anbefalinger?

Prøvehandlingen tager udgangspunkt i afrapporteringens fokus på 'Ledelsesindsatser til studerende' (rapporten s. 5) ved at:

- Understøtte de studerendes forventningsafstemning til studiegruppensamarbejdet (rammesættes af studiegruppetjenesten, der besøger alle hold)
- Skabe større involvering af de studerende (interaktivt online læringsforløb)
- Tydeliggøre hvor de studerende kan få hjælp (oplysende videoressourcer)
- Eksperimentere med evaluering af studiegruppearbejdet (studerende producerer data herom i Google forms)
- Understøtte de studerendes tilegnelse af kompetencer ift. professionel mødeledelse (oplysende videoressourcer)